

Szinkron kommunikációs eszközök újra fölfedezése az elektronikus tanításban

A XX., XXI. század kezdetben a mentori támogatásával megvalósuló, kifejezetten tananyag centrikus, önálló tanulásra optimalizált, távolléti oktatásában ismét erőre kap, és egyre hangsúlyosabbá válik a szinkron kommunikáción alapuló, egyidejű jelenlét mellett zajló, kollaboratív ismeretszerzés. A távolléti, de szinkron kommunikációval megvalósított oktatás számos technikai, oktatásszervezési, és módszertani problémát vet föl, amelyekről feltétlenül tájékoztatnunk kell a távoktatásban dolgozó tanárokat.

A felsőoktatásban alkalmazott két legjellemzőbb ismeretátadási forma az előadás, és a szeminárium. Az előadás általában nagyobb tanulói létszám mellett lebonyolított, az előadó tanár egyirányú kommunikációjára épülő oktatásszervezési megoldás. A tanár - különböző szemléltető eszközök alkalmazása mellett - alapvetően verbális kommunikációra alapozva nagyobb mennyiségű új ismereteket ad át a tanulók számára, amelyeket a hallgatóság csekély visszacsatolás mellett, a kommunikáció szempontjából passzívan igyekszik megérteni, befogadni.

A szeminárium alacsonyabb tanulói létszámmal, és a tanulók nagyobb aktivitása mellett zajlik. Célja lehet egy kisebb ismeretegység gyakorlati alkalmazása, részletesebb megvilágítása, tanulói beszámolók, referátumok meghallgatása, tanulói csoportmunka lebonyolítása.

A szemináriumot is a tanár vezeti, de míg az előadás során szinte kizárólag ő beszél, addig a szemináriumon "beszélő" szerepét gyakran veszik át a tanulók. Így lehetőségük nyílik arra, hogy megismerjék egymás tananyaggal kapcsolatos problémáit, kérdéseket tegyenek fel, kifejtsék véleményüket, gyakorlatban alkalmazzák a megszerzett ismereteket, beszámoljanak saját kutatásaik eredményéről.

Mivel az előadások során jóval kisebb jelentőséget kap a személyes kapcsolat, és a tanulói aktivitás, a virtuális iskola keretein belül elsősorban elektronikus tananyagokkal valósíthatjuk meg oktatásban betöltött szerepüket.

Kijelenthetjük, hogy a szinkron kommunikáció távoktatásban való alkalmazhatósága napjainkra jelentősen átértékelődött. Rádöbrentünk arra, hogy miközben újabb és újabb technikai eszközöket vonultatunk fel, valójában a hagyományos, face to face oktatás lehetőségeit keressük a hálózatok virtuális világában. A kommunikációs technológiák fejlődésének köszönhetően megjelentek azok az IKT eszközök, amelyek egyre sikeresebben ültetik át az osztálytermi oktatást a virtuális iskolákba.

A jelenléti oktatás legfontosabb jellemzői a környezet tökéletes érzékelése, az összes emberi kommunikációs eszköz használata, és a környezet megváltoztatásának lehetősége.

A jelenléti oktatás biztosítja a szinkron kommunikációt, a kommunikációs szerepek gyors váltakozását, a hangalapú kapcsolatot, a környezet, és a résztvevők tevékenységének vizuális érzékelését, a metakommunikációt, és a környezet fizikai megváltoztatásának lehetőségét is.

Sajnos az osztálytermi oktatás teljes élményének visszaadását és lehetőségeinek megvalósítását egyelőre egyetlen számítógépes alkalmazás, egyetlen elektronikus taneszköz sem tudja biztosítani. A napjainkban egyre gyakrabban használt Virtual Classroom és Virtual World alkalmazások különböző megközelítésben igyekeznek megragadni és megvalósítani a jelenléti oktatás fontosabb jellemzőit.

A Virtual Classroom alkalmazások elsősorban a hang és videó alapú kommunikációra, valamint a szemléltetésre, a Virtual World szoftverek pedig a háromdimenziós tér megjelenítésére, a mozgás élményének modellezésére helyezik a hangsúlyt.